

HNB

Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
tel.: 01 45 64 555 / faks: 01 46 10 551, 45 50 726, 46 10 591
teleks: 22 569 / www.hnb.hr / mb 3269817

29. ožujka 2010.

Utjecaj liberalizacije kapitalnih tokova na širenje deviznog tržišta

Dana 31. prosinca 2009. na snagu je stupila Uredba o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju (NN, br. 153/2009.; u nastavku teksta: Uredba), kojom je od 1. siječnja 2010. ukinuta zabrana sudjelovanja rezidenata na deviznom tržištu izvan Republike Hrvatske (članak 4. Uredbe).

Zabrana je bila propisana člankom 42. stavkom 6. Zakona o deviznom poslovanju (NN, br. 96/2003., 140/2005., 132/2006., 150/2008., 92/2009.; u nastavku teksta: Zakon).

Devizno tržište (forex, FX ili tržište valuta) jest globalno, decentralizirano financijsko tržište na kojemu velik broj različitih prodavatelja i kupaca trguje valutama. Devizno tržište je dio financijskog tržišta na kojemu se razmjenjuju nacionalne valute po tečaju formiranom na osnovi njihove ponude i potražnje. Devizno tržište najčešće se poistovjećuje s kupoprodajom deviza na tzv. spot deviznom tržištu, na kojemu kupci i prodavatelji devize razmjenjuju u cijelosti, u roku od jednoga ili najviše dva radna dana od datuma sklopljenog posla. Međutim, devizno tržište obuhvaća i trgovanje izvedenicama (ugovorima) čija cijena posredno ili neposredno ovisi o cijenama valuta (valutne opcije, valutni terminski ugovori – ročnice, valutni ugovori o razmjeni, valutni terminski ugovori – forvardi, opcije na valutne terminske ugovore – ročnice).

Novim propisom rezidentima je dana mogućnost uključivanja u globalne financijske tokove i sudjelovanja na globalnom financijskom tržištu. To je novi korak u procesu potpune liberalizacije kretanja kapitala, što je jedan od uvjeta pristupanja Republike Hrvatske članstvu Europske unije.

Rezidenti mogu ugovarati kupnju i prodaju na deviznom tržištu na jedan od dva propisana načina navedena u članku 42. stavku 2. Zakona: u svoje ime i za svoj račun te putem banke koja kupnju odnosno prodaju ugovara u svoje ime, a za račun klijenta.

Malim ulagačima na deviznom tržištu na raspolaganju je trgovanje putem interneta, korištenjem tzv. "Retail forex tradinga", u okviru kojeg investicijska društva (brokerska društva) odnosno banke investitorima nude različite vrste trgovinskih platformi i alata.

Općenito se smatra da špekuliranjem na deviznom tržištu profit gotovo uvijek ostvaruju veliki ulagači, a da mali ulagači profit ostvaruju veoma rijetko, štoviše najčešće ostvaruju gubitak na uložena sredstva. Osim toga, mali su ulagači izloženi prijevarama, najčešće ulaganjem u tzv. piramidalne sheme, čiji organizatori nisu investicijska društva nego su trgovačka društva ili osobe koji svoje "usluge" ne pružaju legalno. U svoje prevare ulagače privlače pričama o "ulaganju na deviznom tržištu" te velikom profitu koji se može ostvariti u kratkom vremenu. U početku dobit isplaćuju nekolicini ulagača, kako bi privukli i ostale, dok velika većina ulagača

naposljetku ne pronalazi ni organizatora ni uloženi novac. Stoga s velikom rezervom i oprezom treba uzeti ponude koje obećavaju visoku stopu povrata na uložena sredstva ili ostvarenje velike dobiti u kratkom roku.

Ističemo da nije realno da mali ulagači očekuju visoku i brzu zaradu ulaganjem na deviznom tržištu. Za to je potrebno znanje i iskustvo koje su uspješni ali malobrojni trgovci valutama stjecali godinama, pa i desetljećima.